

ЯКИЙСЬ БОЯГУЗ

— Золото. — Віст промовив це слово так, наче нерозв'язну загадку. — Люди від нього дуріють. Шай кивнула:

— Ті, що ще не подуріли.

Вони сиділи біля «М'ясної Таверни Стапфера», що за назвою нагадувала бордель, але насправді була лише найгіршою забігайлівкою в радіусі вісімдесяти кілометрів. І це при тому, що конкуренція за таке звання була лютою. Шай примостилась на мішках у своєму возі, а Віст — на огорожі, де він постійно засідав як скалка в дупі, котру він там і загнав. Вони стежили за натовпом.

— Я сюди приїхав, щоб бути подалі від людей, — сказав Віст.

Шай кивнула:

— І от що вийшло.

Минулого літа можна було цілий день тинятися в місті й не побачити і двох незнайомців. Та й за пару днів їх було не зустріти. Але кілька місяців і золота лихоманка багато змінюють. Тепер Скверділ тріщав по швах від золотошукачів. Односторонній рух на захід, до омріяних багатств. Дехто одразу їхав далі, хтось зупинявся й робив свій внесок у місцеву торгівлю та хаос. Колеса возів стукотіли, мули реготали, коні іржали, воли й інша худоба ревіли. Чоловіки, жінки та діти всіх рас і соціальних прошарків теж ревіли різними мовами та в різних тональностях. То могло б бути досить яскраве видовище, якби пилюка не перетворювала все навколо на сіре багно.

Віст гучно надпив із пляшки.

— Таке різноманіття, правда?

Шай кивнула:

— Всі хочуть щось урвати задарма.

Люди божеволіють від надії. Чи від жадоби — залежить від того, наскільки ви вірите в людей. У випадку Шай віра ця була сумнівною. Всі були ніби п'яні від шансу залізти в крижану порожнечу, вирвати собі з неї нове життя. Лишити будні на березі, ніби скинути шкіру, і піти навпростець до щастя.

— Не хочеш до них приєднатись? — спитав Віст.

Шай притиснула язик до передніх зубів і плюнула крізь щілину між ними.

— Тільки не я.

Якщо вони й перейдуть Дальній Край живими, існує велика ймовірність, що зиму вони проведуть, борсаючись у крижаній воді й копаючи мул. А як у лопату вдарить блискавка, що тоді? У багатіїв теж трапляються проблеми.

Були часи, коли Шай думала, що зможе щось урвати задарма. Скинути шкіру й піти далі з усмішкою. Та виявилось, що іноді коротка стежка веде не туди, куди ти хочеш. Ще й тягнеться кривавими землями.

— Вони від самих чуток про золото дуріють. — Віст ковтнув ще. Кадик на його худорлявій шиї смикнувся. Він глянув на двох майбутніх старателів, що боролись біля кіоску за останню кирку. Продавець марно намагався їх заспокоїти. — Уяви, що з цими покидьками буде, якщо вони таки знайдуть самородок.

Шай і уявляти не треба було. Вона таке вже бачила, і спогади були не з приємних.

— Чоловікам небагато треба, щоб поводитись як тварини.

— Як і жінкам, — додав Віст.

Шай примружилась.

— Чого ти на мене дивишся?

— Ти перша, про кого я подумав.

— Не певна, чи мене тішить така близькість.

Віст засміявся, вишкіривши великі зуби, і передав їй пляшку.

— Чому в тебе немає чоловіка, Шай?

— Мабуть, я не дуже люблю чоловіків.

— Ти нікого не любиш.

— Не я в цьому винна.

— Винні всі інші?

— Багато хто.

Вона ретельно витерла горлечко пляшки й зробила ковточок. Шай знала, що маленький ковток легко перетворюється на великий, потім на пляшку, а потім вона прокидається від запаху сечі з однією ногою в струмку. Дехто на неї розраховував, а вона більше не хотіла бути розчаруванням.

Тих двох, що боролись за кирку, розтягнули, й вони тепер верещали один одному прокльони кожен своєю мовою. Жоден не розумів іншого, але суть вони, здається, вловили. У цій метушні кирка кудись зникла. Мабуть, поцупив спритніший авантюрист, поки ніхто не дивився.

— Люди точно божеволіють від золота, — тужливо промурмотів Віст. — Втім, якби земля розверзнулась і простягнула мені щось хороше, я б не відмовився від самородка.

Шай подумала про ферму, про все, що там треба зробити, про час, якого в неї на це немає, і потерла свої загрубілі великі пальці. На мить похід у гори здався не таким і божевільям. Що як там справді є золото? Розкидане в якомусь струмку в величезній кількості, чекає поцілунку її сверблячих пальців. Шай Саус, найщасливіша жінка Близнього Краю...

— Ха. — Вона відігнала цю думку, як надокучливу муху. Великі надії — це розкіш, яку вона не може собі дозволити. — З мого досвіду, земля нічого просто так не роздає. Не більше, ніж ми добуваємо в шахтах.

— А в тебе його багато?

— Га?

— Досвіду.

Вона підморгнула й віддала йому пляшку.

— Більше, ніж ти уявляєш, старий.

Значно більше, ніж у цих старателів, це точно. Вона похитала головою, дивлячись на натовп новоприбулих. На вигляд — витончені представники Союзу, вдягнені радше для пікніка, ніж для прогулянки в кілька сотень кілометрів крізь безжальну пустелю. Люди, які мали б насолоджуватись комфортним життям, раптом вирішили ризикнути й замахнутись на більше. Шай гадала, як скоро вони приповзуть назад, побиті й злиденні. Якщо доповзуть.

— А де Галлі? — спитав Віст.

— На фермі, дивиться за моїми братом і сестрою.

— Давно його не бачив.

— А його тут давно й не було. Каже, боляче їздити верхи.

— Старішає. Як і всі ми. Як побачиш, передай, що мені його бракує.

— Якби він тут був, то одним махом видудлив би твою пляшку й ти б його проклинав.

— Можу уявити. — Віст зітхнув. — Так буває, навіть коли за кимось сумуєш.

Заповненою вулицею продирався Лемб. Його сиве волосся стирчало над натовпом, попри те, що він неабияк сутулювався. Навіть більше, ніж зазвичай.

— Що в тебе? — спитала Шай, зістрибнувши з воза.

Лемб скривився, ніби знав, що зараз буде.

— Двадцять сім?

Його бурмотіння смикнулося вкінці, ніби то було запитання, але насправді він мав на увазі «*Наскільки сильно я напаскудив?*».

Шай похитала головою, вп'явшись язиком у щоку й даючи йому зрозуміти, що це провал середнього гатунку.

— Ти якийсь клятий боягуз, Лембе. — Вона стукнула по мішку, від чого в повітря знялась хмара пилу. — Я не для того два дні все це сюди тягнула, щоб віддати задарма.

Він ще більше скривився. Сивобороде обличчя вкрилось старими шрамами й зморшками, обвітрене й брудне.

— Торгівля — це не мое. Шай, ти ж знаєш.

— Нагадай, а що взагалі твоє. Окрім як тягати мішки? — кинула вона через плече й рушила до «Обмінника Клея», пропустивши кілька галасливих кіз і боком ковзнувши в натовп.

— Це вже щось, хіба ні? — пробурчав Лемб.

У крамниці було ще тісніше, ніж на вулиці. Пахнуло сплячим деревом, спеціями та натрудженими тілами. Шай довелось протиснутись між працівником і чорнющим південцем, який намагався щось пояснити невідомою їй мовою. Тоді обійшла пральну дошку, що звисала з низьких кроков, і недбало штовхнула її ліктем. Пройшла повз насупленого Гоуста, у чийому рудому волоссі стирчали гілочки та листя. Весь цей народ, що преться на захід, — можливість заробити. І горе тому торговцю, що спробує стати між Шай і її грошима.

— Клей! — заревіла вона, бо шепотіти тут було марно. — Клей!

Продавець, який саме зважував на величезних вагах борошно, насупився.

— Шай Саус у Скверділі. Мені сьогодні щастить.

— Схоже на те. Ціле місто бовдурів, яких можна *надурити!* — Вона зробила акцент на останньому слові. Кілька голів повернулись. Клей уперся своїми великими кулаками в стегна.

— Ніхто нікого не дурить, — сказав він.

— Не дурить, поки я за всім стежу.

— Шай, ми з твоїм батьком домовились про двадцять сім.

— Ти знаєш, що він мені не батько. І знаєш, що ніхто ні про що не домовиться, поки я не погоджусь.

Клей вигнув брову, зиркнувши на Лемба. Північанин вступився в підлогу й почав відходити вбік, ніби намагався

зникнути. Попри свою кремезність, Лемб ніколи не витримував прямих поглядів. Він був турботливою людиною, завзятим робітником, гідним заміником батька для Ро, Піта і Шай, коли та йому дозволяла. Хороша людина, але, дідько, якийсь боягуз.

Шай соромилась через нього, і це змушувало її нервувати.

— Скверділ¹ — дивна назва для міста, де ти ведеш справи! Минулого сезону ти платив двадцять вісім, при тому, що й чверті цих клієнтів не було. Я візьму тридцять вісім.

— Що? — Клей писнув пронизливіше, ніж збирався. — Це що, золоте зерно?

— Саме так. Найвищої якості. Молола власними мозолястими руками.

— І я молів, — пробурмотів Лемб.

— Цить, — сказала Шай. — Я візьму тридцять вісім і ані копійчиною менше.

— Оце так! — спалахнув Клей, і його товсте обличчя вкрилось зморшками від гніву. — Я дам тобі двадцять дев'ять, бо любив твою матір.

— Ти ніколи нікого не любив, крім свого гаманця. Якщо не даси тридцять вісім, я стану біля твоєї крамниці й продаватиму трохи дешевше, ніж ти.

Він знав, що вона це зробить, навіть якщо їй самій не вигідно. Ніколи не кидайся погрозами, які не можеш виконати бодай на половину.

— Тридцять один, — просичав він крізь зуби.

— Тридцять п'ять.

— Ти всіх затримуєш, егоїстичне стерво! — Біда в тому, що всі ці добрі люди почули про його прибутки й рано чи пізно допетрають, що й до чого.

¹ Скверділ — від англійських слів «square deal», що означає «чесна угода». (Прим. перекл.)

— Я затримуватиму цих покидьків, доки Ювенс не повернеться з царства мертвих, але отримаю свої тридцять п'ять.

— Тридцять два.

— Тридцять п'ять.

— Тридцять три, й можеш уже підпалити мою крамницю, коли йтимеш!

— Не спокушай мене, товстуне. Тридцять три, й докинь пару нових лопат та корму для моїх волів. Вони їдять майже як ти. — Шай плюнула на долоню й простягнула йому руку.

Клей невдоволено пошамкав ротом, але теж плюнув у свою, і вони потиснули руки.

— Ти як твоя мати.

— Терпіти її не могла. — Шай проштовхалась до дверей, лишивши Клея зганяти злість на наступному клієнтові. — Не так і складно, правда? — гукнула вона Лембу через плече.

Дебелий старий північанин подлубався у вусі.

— Я б погодився на двадцять сім.

— Це тому, що ти якийсь клятий боягуз. Краще спробувати, ніж жити в страху. Хіба не так ти мені завжди казав?

— Час показав недоліки цієї поради, — пробурмотів Лемб, але Шай уже вітала себе з перемогою.

Тридцять три — хороша ціна. Вона трохи порохувала, й виявилось, що вистачить навіть на книжки для Ро. Після того, як вони залатають дах сараю і візьмуть пару племінних свиней, замість тих, яких зарізали взимку. Можливо, можна було б узяти ще й насіння, спробувати оживити грядку капусти. Вона всміхалась, міркуючи, на що можна пустити ці гроші і що збудувати.

Не потрібні великі мрії, вистачить і маленьких, казала іноді її мати, коли була в гуморі.

— Тепер нумо тягати мішки, — мовила Шай.

Може, Лемб уже й не молодий і повільний, як стара корова, але він досі був дужий. Підіймав будь-яку вагу. Все, що мала робити Шай, — це залізити на віз і закидати мішки